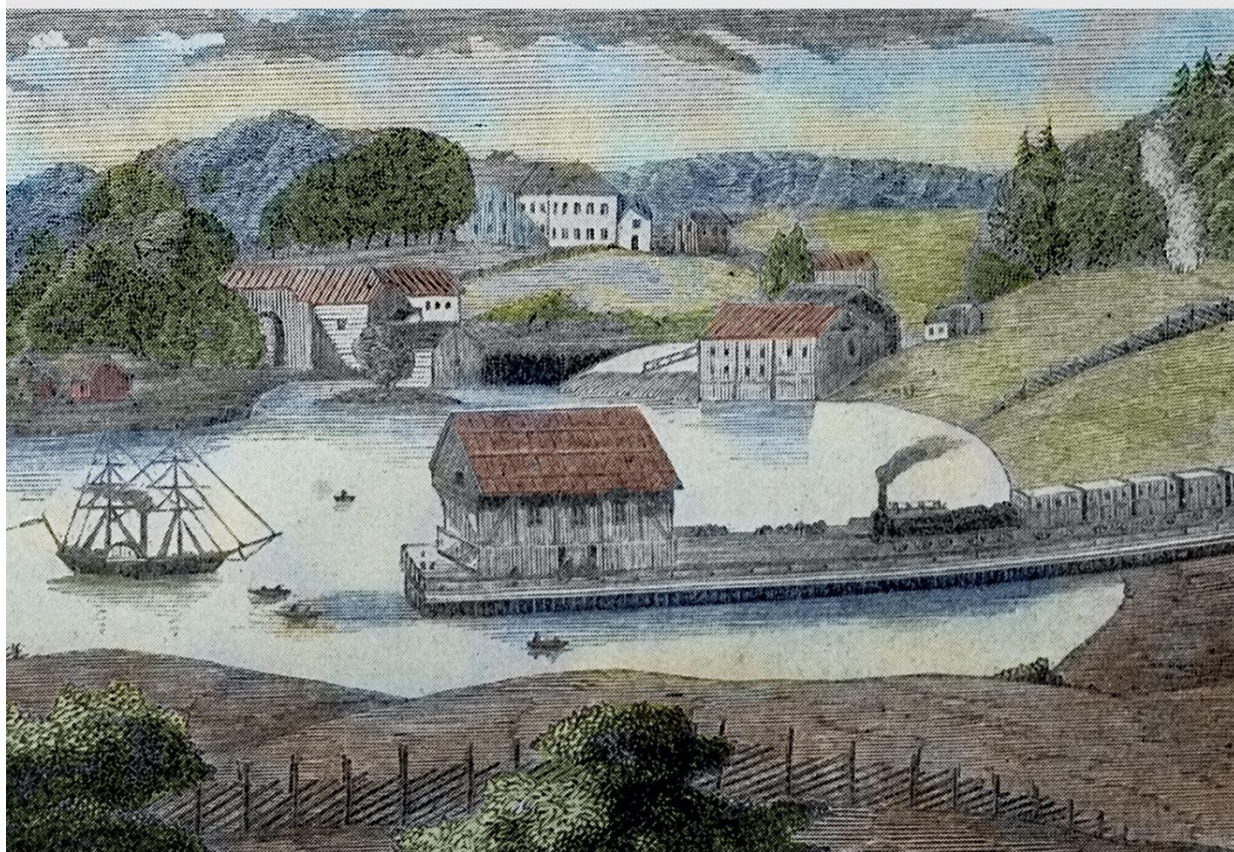

Årbok XXIII 2017

Romerike i dampens tid

1850 - 1900

ROMERIKE HISTORIELAG

Ellis Island med Frihetsgudinnen i bakgrunnen

Litt om innholdet:

- Om dampreskemaskiner og piggmaskiner
- Om sveisere og meierier
- Om fløtere og sagbruk
- Om tog og stasjoner
- Om thranittere og utvandrere
- Om kommuner og kirker
- Om hus og hage
- Om overflod og nøysomhet i mat og klær
- Om landskap og kunst
- Kort sagt: Om Romerike i endring

«Romerike i dampens tid» – ny årbok

Ei gledelig melding fra Romerike Historielag: Etter noen års opphold kommer ny årbok!

«Romerike i dampens tid» omhandler siste halvdel av 1800-tallet med glimt bakover og framover i tid. I 17 artikler presenteres ulike sider av de store endringene i dette halve hundreåret. På mange måter begynte vårt moderne samfunn i tiåra etter 1850.

Til å begynne med var mange nyheter basert på dampmaskinen som drivkraft: skip, tog, treskeverk, lokomobiler. Dampskip og tog endret samferdselsmønstre og etter hvert bosettingsmønstre. De første tettstedene på Romerike vokste fram i de siste tiåra på 1800-tallet, bygd opp rundt stasjoner og ny industri drevet av dampmaskiner, først sagbruk og etter hvert flere typer industri. Nyheter som forbrenningsmotorer og elektrisitet kom på Romerike først tidlig på 1900-tallet, men drøftinger og vedtak om dette ble gjort alt på 1800-tallet.

I landbruket endret dampmaskinen og mange andre nye maskiner arbeidsrutiner, og mye manuelt arbeid ble utført av maskiner. Nye vekster, vekstskifter, dyreraser og omsetningsmuligheter forbedret også landbruket. Landbruket, som før sysselsatte nesten alle, fikk nå konkurranse om arbeidskraften fra industrien og de voksende tettstedene og byene, og etter hvert også fra utvandring.

Til knippet av endringer hører også endringer i folks dagligliv. Folk fikk lettere tilgang til nyheter innen klær, mat, boligforhold, og sjøl om nok mange både kledde seg, spiste og bodde nokså tradisjonelt, endret dagliglivet seg noe for de aller fleste.

Organisasjonssamfunnet vokste også fram i siste halvdel av 1800-tallet, og det kommunale sjølstyret ble utviklet og fant si form.

Alt dette – og mer til – tas opp i artiklene i den nye årboka. Dette er den siste årboka i ei rekke på fem bøker som har behandlet Romerikes historie fra middelalderen og fram til rundt 1900. Redaktører for alle bøkene har vært Kari Westbye, Lene Skovholt og Jan Erik Horgen, med Grete Andersen som et viktig tilskudd til redaksjonen av den siste boka. Hun har stått for design og klargjøring til trykking – en flott innsats som fortjener stor takk!

«Romerike i dampens tid» er til salgs hos Romerike Historielag og de lokale historielaga, og koster 400 kr.

God lesning!

Jan Erik Horgen